„ЗАСТАВА“ излази редовно: средом, петком и недељом на целом табаку а уторником на по табака.

ЦЕНА ЈЕ ОВА
за Аустро-Угарску
на целу годину . . . . . 14 ф. — н.
на по године . . . . . 7 ф. — н.
на четврт године . . . . . 3 ф. 50 н.
на 1 месец . . . . . 1 ф. 20 н.
За Србију (у сребру)
на годину 35 дин. на пола године 17½ дин.
на четврт године 9 динара.

ЗАСТАВА.

ОГЛАСИ рачунају се по 6 новч. од сваке врсте оваких ситних слова, за жиг се плаћа по 30 новч. сваки пут.

ДОПИСИ шаљу се уредништву, а претплата и огласи администрацији „ЗАСТАВЕ“ у Нови Сад.

НЕНАПЛАЋЕНА ПИСМА не примају се

РУКОПИСИ не враћају се натраг.

Поједини бројеви стају 10 новч.

БРОЈ 8. У Новом Саду у петак 17. (29.) јануара 1886. ГОДИНА XXI.

ЈОВАН СУБОТИЋ

др. философије и права, адвокат, члан тројединчког и српског народно-црквеног сабора, делегат за угар. сабор, члан саборског одбора, члан књиж. одељења „Матице Српске,“ члан српског ученог друштва, члан акад. загребачке, члан руске академије и т. д. и т. д.

Данас, у четвртак, 16 јануара добисмо из Земуна тужну вест, да је др Јован Суботић ноћас у 12 сати, после дужег боловања преминуо. Дакле нестаде из наших редова врстан и најплоднији књижевник и песник, и опет ће да се затвори рака над ретким, и необично даровитим Србином.

Буран и трудан био је живот покојников, а побрајати све његове радове није тако лако могуће. Ми ћемо за сад да наведемо из живота покојниковог бар оно, што нам се чини најважније.

Др. Јован Суботић родио се на Три Јерарха, 30. јануара 1819. у селу Добринци у Срему. Отац му је био свештеник.

Народне школе изучио је у месту рођења, гимназију је свршио у Карловцима, философски факултет у Сегедину, правословни у Пешти на универзитету и постао је на истом универзитету год. 1836. доктором философије а године 1840. доктором права.

Год. 1841. добије одветничку диплому а год. 1848. позове га правословни факултет пештански, коме је био члан, да заступа у зимском течају професора римскога права, коме се позиву Суботић одазвао.

Суботић је рано осетио у себи позива за књижевни рад. Године 1834. изиђу у „Српском летопису“ први пут три песме његове: „Блажени живот“, „Живот пољски“ и „Растанак“. Већ године 1837 издаје „Матица Српска“ у Пешти збирку песама његових под насловом „Лира.“ Год. 1838 написао је Суботић епоску песму о ужасноме потопу Пеште а од чистога прихода те песме добише пострадале српске цркве на Чепељској ади лепу потпору.

Год. 1843 изда Суботић сам збирку новијих песама својих под насловом: „Босиље“ а исте године написао је и своју: „Науку о српском стихотворењу.“ Године 1845 добије својом епском песмом: „Краљ Дечански“ од „Матице Српске“ расписану награду, а год. 1845 исто тако награду за своје велико дело „Српска граматика.“ Дело ово постигла је чудна коб оно и данас лежи 50—60 табака велико у писца у рукопису.

Од године 1842 до 1847 уређивао је Суботић „Српски летопис“ што га је Матица издавала, од год. 1850. до 1853. буде му то уређивање изнова поверено и тако изађу његовим уређивањем 32 свеске тог часописа, које је већим делом др. Суботић сам својим књижевним радом пунити морао.

Др. Суботић прибира свој обилни књижевни рад у целокупно издање од ког је до сад изишло:

1857. год I. књига: Песме лирске.

1859. год. II. књига: Песме епске међу којима: Ивањска ноћ, Сабља момче — Цвјет дјевојче, Јуришић Никола, Акмечетска звезда, Циганка.

1860. г. III. књига: Краљ Дечански.

1862. год. IV. књига: Херцег Владислав трагедија и Немања драма.

1868. год. V. књига: Звонимир драма, Прехвала трагедија.

1869. год. VI. књига: Милош Обилић трагедија, Бодин драма.

1871. год. VII. књига: Краљица Јакинта трагедија, Сан на јави, Крст и крува, Домовина у сабору, Пролог у сликама, Анстеоза Јелачића, пролози и епилози.

Књига VIII. придржана је за веће мешовите и 50 мањих песама.

1873. год. књига IX. приповетке: Црни Мијајло, Художници, Краљевски састанак у Вишеграду и Крстоносци.

Осим свог књижевног рада развио је др. Јован Суботић живу делателност и на пољу јавног народног живота.

У таласе бурне године 1848. заплива и др. Суботић. О пештанском вашару, месеца марта, скупило се у Пешти Срба из свих крајева, из 83 српске општине, и сви се ови стеку на збор у дворани Текелијнога завода, те ту сачине познате српске захтеве. Тај збор извикао је Суботића себи за председника.

Те исте године буде Суботић изабран за народног заступника на српски народни сабор који је био за 15. мај 1848 заказан.

Међу тим се тај сабор не одржи, него на његово место ступи 1. маја Карловачка мајска скупшт. на која изабере и Суботића у главни управљајући одбор. Као одборника пошље га исти одбор на Славенски конгрес у Праг, где је Суботић обављао дужности тајника српског одељка и издржао бомбардовање Прага.

Год. 1860. заче да свиће зора новог уставног политичког живота у Аустрији.

Народни живот оживи по читавој земљи и исти дан када се прогласила позната Октобарска диплома народима, истакне Суботић први српску народну заставу на своме стану у Н. Саду.

Године 1861 обнови се и сремска жупанија и та обнова изазове Суботића на поље јавнога политичкога рада

Сремци га изаберу за првога поджупана и Суботић је био први управљајући поджупан Србин у Срему.

У Октобру 1861 позван је у Беч и нуђено му је да га именују Сремским великим жупаном; но Суботић је ставио такове услове који се влади нису свидили, и он се врати из Беча опет као пожупан.

У исто време заузимао се Суботић у патријарха Рајачића, да патријарх сазове Српски народни сабор. Круна је већ била одобрила сабора и одредила бана Јелачића за свога повереника — али патријарх Јосиф није хтео сазивати сабора те му је састанак осујетио.

Године 1862. наименован је Суботић за члана највишега новоименованог земаљскога суда у Хрватској стола седморице, где је имао прилике да послужи својој домовини као вешт, вредан и савестан судија.

Суботић како дође у Загреб таки отпоче да ради да се сложе Срби и Хрвати.

Изабран за посланика на Хрватски сабор год. 1865. заузео је Суботић у томе сабору једно од највиђенијих места. Био је наиме подпредседник сабора а председник народне самостилне странке.

1867. држала се етнолошка изложба у Москви, на коју буде и Суботић позван. Потражи тога пута ради допуст у своје власти и пошто га добије, оде Суботић ковцем месеца Маја у Москву.

Ма да је бавећи се у Русији избегавао у својим говорима све што би му се као чиновнику могло уписати у грех; ма да је као судија био независан од владе, ипак уначоч свему томе буде Суботић 1. септембра 1867 за бановања барона Рауха са свога места збачен и одузме му се и право на мировину. Уза све то буде му одбијена и молба, којом се молио да може у Осеку радити адвокатски посао.

У октобру 1867 пресели се у Н.-Сад.

Године 1868 руководио је Суботић у Н. Саду изборну борбу Српске народне странке која се окончала сјајно те је осигурала Србима превласт у варошким стварима.

Исте године изабран је Суботић за начелника друштва Српскога народнога позоришта и за председника „Матице Српске.“

У борбама које су настале на српским саборима од год 1879—1881 Суботић је један од признатих вођа народне странке. Велика беседа његова, за предлог, да сабор бира уз патриарха као председника по достојанству још једнога председника из световног реда, отпочела је борбу против јерархије.

У најтешим данима те борбе за време комесаровања барона Мајтенија Суботићева је опрезност и такт сачувала представништво новосадске црквене општине од катастрофе.

Др. Суботић издавао је у Новом Саду од год. 1870 па преко три године дана политички лист „Народ“.

Год. 1884 навршило се равних педесет година вредноме књижевничком раду др. Јована Суботића и народ је наш тај рад достојно прословио. Последњи рад др. Суботића познат је Он је био председник срп. самосталне странке хрв. сабора, а кад се та странка разбила, није се више истицао. Велики народни видовдански збор у Сомбору изабрао га је лане за председника, а у нашем народном црквеном сабору био је председник клуба народне странке и изабран је и у саборски одбор. За последње две године почео је да пише мемоаре из доба старије наше књижевности, но тешко да их је довршио.

Др. Суботић је био сретан у свом породичном животу. Оженио се са гђицом Савком Политовом (сестром др. Михајла Полита) познатом родољупкињом и веома образованом женскињом. Покојник оставља за собом вредну жену и четири сина, од којих је један пуковник у руском генералном штабу други др медецине и физикус у Земуну.

Др. Суботић је имао буран живот, као мало ко. Радио је неуморно на свима пољима а кад се за таквог човека рече, да је живео скромно а опет зато није стекао никаквог имања онда је то јасан знак да је покојник био поштен човек.

Лака му црна земља! Мир пепелу његовом!

ЛИСТАК.

УБОЈИЦА.

Слика из живота.

Као што има људи пијавица, картација, и т. д. тако исто има и убојица. Није само страст пити и картати се, већ је страст и — тући се. Као што пијавица без пића, а картација без кеца не може живети, тако ни убојица без боја. До душе и људи голубије варави по неки пут плану и потуку се, али то још није страст. Као што није овај пијавица, који се по неки пут у завредним приликама опије, нити је овај картација који о бадњем вечеру у кругу своје или друге које породице игра поклонца, тако ни овај није убојица, који се у завредним приликама с неким посвађао и потукао. То је малер, који се може случити и најмирнијем човеку. Али има људи, којима је тучење у крв прешло и који не могу ни недељу дана живети, а да се с киме не посвађају и не потуку. Овда су за неколико дана мирни, као што је и пијавица миран неколико сати или у најбољем случају два три дана после пијанства, па онда опет пик Јово на ново.

Таки људи навалице траже кавгу, па онда или туку или буду бијени. У главном, њима је свеједно, ко ће добити боја, тек да буде боја — то им је цел, то задаћа. Таквих људи било је у нашем народу у свим сталежима много, а има их и сада прилично. Колено њихово до душе опада, али није још изумрло. Још има људи који траже кавгу и боја из — начела. Још има оваквих људи, као што је био овај ратар, који није имао с ким да се бије, па је отпуство кајиш од опанака и тако се по биртији између гостију шетао, е не би ко згазио на отпуштени кајиш, те да то буде онда оправдан повод кавзи и тучи.

Такав је човек био и Паја Пркосић, кројач и грађанин у вароши *. Није да је био и иначе рђав човек. Био је вредан и у истини добрег срца. Ни балик на оне модерне ниткове, који ти се у лице љубазно смеше и који ти пријатељски стискују руку, а одостраг ти плету уже, да те обесе Паја нит је коме шта закинуо, нит коме какво зло учинио, да би га дотерао до просјачког штапа. Није био ни картација ни пијанац. Али ни један човек не може бити без маве, па так ни Паја. Поред својих врлина, имао је ту страст, да се радо „дишпутао“ и — тукао. Ако се недељу дана није ни с ким посвађао или потукао, онда је био болестан и кињао би све донде, док се не би с којим суседом покавцио и побио. Суседи и остали грађани сазнали су његову намеру, па су га се клонили, кад му је дошао „шус“, да се бије. То је баш највећма и једило Пају, што му се у таквим тренутцима свако склањао с пута. Почео је већ да ропта како је сав свет покварен, и како поштен човек нема више с ким да се честито „продишпута.“

Једном тако срдит и роптајући на покварен свет, дошао је једно после подне по свом обичају у кавану. Лице му је изгледало као натуштено небо, по којем се разлеже грмљавина и тек што се не проспе пљусак. Левом руком држао је кратак чибук, из уста и поса кињао му густ дим као из какве железничке локомотиве, а десном руком махао је тамо и амо, па се тако по кавани шетао. Кадикад би му се густе обрве уздигле и тада је оштрим погледом промерио све госте у кавани, при чему су му усне и бркови дрхтали. По томе су гости познали, да је Пају стигао „шус“, да тражи кавгу и тучу. И келнер је за тај душевни расположај Пајин врло добро знао, па није ни дошао да га запита, шта жели: да ли каве или вина? То би код Паје већ био casus belli, па онда тешко келнеру.

Паја се пак тако једно по сата шетао по кавани, па за тим седе за сто, за којим је седио само један млађи занатлија. Паја је сео близу поред њега и пушташе му густе димове под нос, али то занатлији ништа не сметаше, већ је и даље мирно сркао своју каву. Сви су кавански гости упрли очи на ову двојицу, јер су знали, да ће Паја по сваку цену изазвати кавгу и сукоб. Радознали су били, да виде, како ће се занатлија извући из неприлике, у коју је по Пајиној малости упао. Да-

ЕВРОПА ПРЕТИ.

Никад ваљда није Европа толико стискивала песницу, као у овај мах. До душе чудно је то с Европом. Сваки њен део за себе и јак је и опасан и напослетку не зна за шалу, ал Европа укупно није била никоме јако опасна.

Међутим у овај мах нешто сувише прети. А те претње теку брзо, одлучно, брже и одлучније но икад.

Кроз двоја уста просипа Европа претње. Русија се ставила на челу Европе у питању разоружања. Она је предложила, и њезин се предлог усвојио, да Европа изда на Србију, Бугарску и Грчку нову, поштрену ноту. Али оштрина те ноте неће се састојати у оном, што се до сад нагађало. Европа неће претити ни једној од источних државица с окупацијом. Него ће се заверити, да, ако ма која од државица поведе рат, биће јој то узалуд, јер јој Европа неће докволити никакву накнаду, а најмање у земљишту. То значи дакле: Разоружајте се мирно и не трошите новац бадава, јер ако ратујете, биће вам сва вајда отуд, што ћете се искрвавити. Користи не можете имати одатле. Да је ово врло препреден притисак па источне државице, о том нема сумње.

Према Грчкој је ступила Енглеска на челу Европе. Она је изјавила у име велесила, да Грчка може ратовати на суву против Турске, али ако буде побеђена, мора понети посљедице тог пораза; — Европа јој неће помоћи. Међутим на мору не сме ратовати Грчка, јер Европа неће трпити да на средиземном мору застане промет и наступи хука бука због грчких „пустоловских“ намера.

Ми не верујемо у неку велику сугласност Европе, али данас сасвим тако изгледа, као да из разних обзира, неће никоја велесила помагати заплет. Ово важи за Русију још канда највише.

Говор, којим говори данас Европа врло је осорљив. Јад је по балканске државе, да Европа може с њима говорити као с неком децом. Але су на жалост те државе саме криве. Онс би рачунале само онда, да су здружене и у добрим одношајима. Овако шта видимо? Бугарска и Србија оружају се да и даље ратују једна с другом, а обе се улагују Турској. Међутим Грчка се спрема да опет нападне на Турску. Румунија ћути а кнез Црне Горе иде да проучава индустрију по Европи.

Овако растројен и покавжен Балкан сам је крив, ако га данас Европа срамоти и понижава. Да на Балкану има државника, који заслужују то име, они би створили ма какву међусобну заједницу а не међусобну крв и гложење. Овако... овако... ето им плод њихове пусте и растрзане политике. Док је на Балкану било српске, бугарске и грчке раје, Европа је више с њима рачунала но сад, кад има тамо српске, бугарске и грчке државе. Заиста јадна сведочба по ондашње државнике.

Нови Сад, 16. јануара.

Светосавска прослава испала је и ове године у Новом Саду достојно. После службе и прангија искупили се мушки и женски ђаци наших средњих школа у гимназијску дворану, где је освећена водица. Тамо се био слегао и силан свет. Г. професор Грчић говорио је о народном одушевљењу за све што је племенито и узвишено, и препоручио омладини, да не скрене с тог пута. За њим је говорио ученик VIII гим. разр. о животу светитељевом.

Тачно у 4 сата после подне биле су обе дворане „Матице Српске“ препуне матичиним члановима и осталом мушком и женском публиком.

Потпредседник књижевног одељења г. Светозар Савковић отворио је свечану седницу, те у кратко споменуо обичај „Матице Српске“ да редовно сваке године о Св. Сави држи свечану седницу књижевног одељења, на којој прослави спомен којег заслужног члана нашег народа. То чини „Матица“ и сада и то у спомен Јована Мушкатировића и др. Димитрија Матића, о којима ће овом приликом два члана књижевног одељења опширније говорити.

Г. Ђорђе Рајковић говорио је о Јовану Мушкатировићу и то врло занимљиво. Говорник је одма у почетку после кратког увода нагласио да је Мушкатировић својим обилатим радом заслужио, да му се спомен достојно прослави. Прелазећи на биографију слављаникову вели, да се до грађе за животопис врло тешко дошло. На основу те мукло слуљене грађе, дознао је говорник да је Мушкатировић рођен око 1730. године, отац му се зваше Лазар као што је то слављеник у својим белешкама и писмима често спомињао. Мушкатировић је био по занимању адвокат, те се уговором од 1771 г. примио фискалата сремских српских манастира. Ту своју дужност вршио је врло вешто и поштено, те се на томе месту дуго задржао. Говорећи о његовом књижевном раду, наглашује да је био први скупљач српских нар. пословица. Написао је повеће дело „Мисли о празницима“ које је пре 100 година угледало света. Друго му је дело било „Приче или пословице“ а његове „Мисли о посту“ које су изишле 1794. г. направиле су велику сензацију. Осим тога написао је једну књигу на мађарском језику. Умро је у 78. години живота у Пешти. — Када је г. Рајковић завршио свој говор о Мушкатировићу публика се одазвала са „Слава му!“

Г. Миша Димитријевић почиње свој говор са цртањем значаја св. савске прославе. Ова прослава да подсећа нас на рад нашег народа и његових одличних синова у почетку препорођаја нашег народног напретка и просвете. Овом приликом треба да се сећамо оних синова нашег народа који су буди којим начином радили на препорођају. Говориће сада о Димитрији Матићу књижевнику и државнику српском. Матић је рођен 1821. г. у Руми, науке је слушао у Карловци, Крагујевцу па напослетку на берлинском и хајдлбершком свеучилишту, где је проглашен за доктора права. Бурне 1848 године пожурио се од горе у средину свога народа, где буде изабран за члана карловачког народног одбора. Из наших крајева прешао је у Србију где је био у први мах професор, па после виши чиновник. Био је тамо у два маха министар просвете. Употребљаван је у дипломатским пословима, а као виши чиновник умро је 1884. г. Као адвокат радио је на правним и државничким наукама. Његов је цео живот био неуморан рад на народној просвети и напретку. 1844 написао је по немачким изворима „Марка Аврелија“ који је дочекао и друго издање. Исте године и дело „Похвала Марку Аврелију.“ Написавши 1850 г. „Јавно право Србије,“ био је он први у Српству који је о овоме писао; те исте године почео је писати а 1851. г. довршио је „Објашњење грађанског законика Србије.“ Написао је по страном извору „Историју философије“ а 1854. „Граматику француског језика 1857-69.“ писао је „Науку о васпитању.“ Ово су му последња већа дела од којих су нека и за школске књиге употребљавана. Осим тога радио је он још и на „Гласнику“ српског ученог друштва, па писао је и на немачком језику. Ценећи његове заслуге изабрало га је „Српско учено друштво“ за потпредседника; а „Матица Српска“ 1867 г. за почасног члана. Као неуморан и научен човек радио је и са пером и са катедре и министарске столице на народној просвети. Он је први покренуо мисао о српском свеучилишту, но она се досада не жалост није остварила. Под његовим министровањем донети су у Србији закони о позоришту, учитељској школи, штампи и основано је „Српско учено друштво.“ Предусрео је радосно омладински покрет, те је због тога морао доста да трпи.

По својим слободоумним начелима припадао је либералној странци. Био је благе нарави и веома интелигентан. Према таковим заслугама „Матица“ је морала прославити Матићев спомен, који ће као сви великани вечито живити. — Са овим речима завршио је г. Димитријевић свој говор, који је пропраћен са „Слава му!“

После овога је г. Савковић закључио седницу књижевног одељења Примећујемо да су у седници биле присутне гђе ћерке и унука слављеника Матића.

С радошћу бележимо да је у овој седници било и доста наших ратара.

У вече су приредили ученици овдашње гимназије своју познату (већ XIII.) светитељеву беседу. И овом се приликом показало, да је светосавска беседа овдашњих гимназиста највећа забава у овостраном Српству. Било је гостију не само из Бачке, но и из Срема, Баната, па и из Србије. Ми рачунамо да је било бар око хиљаду учесника. Програм беседе био је свестран, изузимајући говора, и испао је на опште задовољство. За тим је текла игранка и веселе до у 4 сата у зору.

Српско-бугарско примирје.

Сви су изгледи да ће Енглеска са Флотом демонстрирати против Грчке. За то се досада изјавила само Италија, од осталих још нема одговора. Усљед таковог држања Енглеске влада велико незадовољство и огорчење у Грчкој против Енглеске. Ратне спреме нарочито на Флоти довршене су. По најновијем извештају има грчка флота 33 брода са 2784 људи. Највећи је брод „Георгијос“ који има снагу 2400 коња, а снабдевен је са изврсним топовима. Осим тога се граде и скоро ће бити довршена 4 брода. На сувом може Грчка имати 100.000 војника, но опажа се оскудица у официрима.

* * *

Руски официри враћају се из Русије у Бугарску. Предлог Русије да се са другом колективном нотом позову балканске државе на обезоружање, усвојиле су, како „Пол. Кор.“ дознаје све велесиле. У тој се ноти неби претило са војничком интервенцијом, већ ће се изјавити да ни једној балканској држави неће бити проширене границе.

* * *

Српски заступник за преговоре о миру Ч. Мијатовић примио је у Нишу инсигрукције, одакле ће се скорим кренути за Букурешт.

Политички преглед.

Угарски сабор у својој седници од 25 о. м. наставио је расправу финансијског одељка прорачуна. Код продаје државних добара говорили су Др. Рац, Меслењи и Херман да су злоупотребе велике и да та добра само Чивути купују. Сапари одбија те преговоре и побија да има тих злоупотреба. Код осталих ставака финансијског одељка говорили су још Тали, Орбан и Олај, но зато је предложени одељак ипак без промене усвојен. — Код одељка министарства јавних радња и комуникација говорили су Тали и Добрански о недостатцима код поштанске установе, а Орбан је тражио да општ. бележници одсада не рукују на селима са поштама.

У седници од 26 о. м. наставила се расправа о одељку горњег министарства. Код држ. железница рекао је Батлик да је нереду код железница влада крива. Лазар пребацује Добранском што је препоручивао да се сагради сасреген — тељешка пруга, јер би се тиме само Руси могли брже овамо донети. Каже да је Добрансков предлог руски план. Добрански одбија то подметање и да ће он све то са званичним актима побити. Он није био велеиздајник, па неће ни бити. Говорили су још Лукач, Хорански, Орбан и министар Кемењ. — Тиса је у овој седници одговорио на три интерпелације Олају, Таши-у и Ђ. Гулачи. Тиса одговара на питање Таши-е дали је Аустро-угарска монархија гарантовала за последњи зајам Србије, да то никако није чинила.

Пораз Салисберијевог кабинета: Предпоставка, да ће Салисберија са његовом фактичном мањином пораз за поразом стизати обистинила се у седници енглеског парламента од 27 о. м. У адреској дебати долње куће поднео је члан либералне странке исправак о издавању закупних добара ратарима. Говорници Салисберијеве странке непримају тај исправак, јер би то изгледало као неповерење садањој влади. Гледстон је говорио за исправак и тражи да се о овом предлогу гласа. При гласању гласали су Ирци и либерали за исправак, те је овај усвојен са 329 против 250 гласова. По томе је влада са 79 гласова остала у мањини и тиме претрпила ужасан пораз. Салисбери се побојао од даљих посљедица те су седнице парламента на неизвесно време одгођене. Када овако ствари стоје, није искључена могућност да ћемо за који дан читати, е је Салисберијева влада — пала.

Вести из места и са стране.

За српске рањенике. Из Чакова добили смо 172 фор. који су тамо за српске рањенике скупљени. Новац смо предали „добротворној задрузи Српкиња Новосаткиња“ а списак прилагача донећемо. — Из Т. Кањиже стигло нам је 14 фор. 50 н. за рањенике, које смо такођер предали горњој задрузи. Списак прилагача штампаћемо. — Накнадно је стигло истој задрузи из: Ст. Пазове 2 фор. — из Ђурђева (Шајкашка) 76 фор., из Меленаца 64 фор. 20 н., из Каћа 14 фор. 40., из Суботице 4 фор., из Алибунара 3 фор. 33., из Сусека 1 дук. и 18 фор. 34. Из Деске 12 фор. 56 н.

Назаренство у Панчеву. Пишу нам из Панчева: „Из прошлих бројева цењене „Заставе,“ дознао сам о неким назаренима, који су у Ст. Пазови свој

богме да је и занатлија знао за Пајину нарав, па се решио, да се чува и клони беде.

„Твоји дедови све су каву пили!“ примети набусито Паја и пусти густ дим занатлији под нос.

„Е па шта ћу, брат-Пајо, кад је такви данас обичај“, одговори му занатлија скромно, па испи последње капи из шоље.

„Шта?!“ обрецну се Паја. „Још ми се подсмеваш? Таки да си устао од мог стола!“

„Да устанем, брат-Пајо“, и занатлија се подиже.

„И гле, баш устаде крме једно! А пре се ту башкарио као да је солга, а не да је Васа крпа, коме неће нико да повери ни да му чизме наглави. Таки да си сео!“

„Да седнем, брат-Пајо!“ одговори занатлија са свим тихо и хладнокрвно, па седе на своје пређашње место.

„И гле хуље, сео! Ти баш хоћеш да ми пркосиш, Васо?“

„Боже ме сахрани, брат-Пајо. Ја вас као старијег мајстора јако поштујем, па ми ни на крај памет и не пада, да вам пркосим.“

„Тако! Па што си ми онда засео ту као кост у грлу? Не могу од тебе ни да пушим поштено. Таки да си устао!“

„Да устанем, брат-Пајо,“ и Васа и опет устаде, но ни једном цртицом на лицу није показао, да га Пајина секатура једи, а то је баш Пају једило, јер он је тражио, да Васа отпочне бој, те да не би нико могао рећи, да је он — Паја — прсница и убојица, али ето Васа никако да му ту љубав учини, макар што га он наводи на то.

„Теби као да до ничег другог није стало, но до кавге?“

„Ни у сну не сањам на то, брат-Пајо.“

„Па што си ми онда ту стао као какав „шилбок“, те ми пиљиш у зубе, да не могу од тебе ни чашу вина попити. Таки да си сео!“

„Да седнем, брат-Пајо“, одговори Васа онаким истим гласом као и пре, па опет седе на своју столицу.

„Е јеси ли чуо: то је већ много! На послетку, сео, не сео — бијен бити мораш!“ плану Паја и скочи са свог места, па шаком фис Васу по образу.

То је и Васу извело из мирноће те и он шаком одалами Пају. Сад се отпочела формална битка. Песницама се борили, као витези мачевима. Дошло је најзад и до гушања, па су се за тим ухватили у коштац и носили су се по читавој кавани око билијара Паји је лила већ крв из носа, а лево му око јако отекло. Познавао се на њему траг Васине песнице. На послетку свршила се битка с тим, што је Васа бречио Пају, а овај је о билијарску ногу разбио главу. Уз то га је Васа тако лако тресну о земљу, да је Паја угануо леву руку, те је сад лежао са свим неспособан за даљи рат. Крв му је цурила и са главе, те је све лице и све хаљине искрвавио, да га не би нико познао, ко га је још пре четврт сата видео чила и чиста. Поред тога још отечено око, те Паја нити види, нити чује, шта се око њега збива. Толико је само осетио, да су га подигли са земље и из каване одвели у једну собу, где су га умили. Сад је био са свим миран. Постигао је своју цел: потукао се, па за што не би био миран?

Али посљедице ове последње туче нису тако лако прошле, као оне пређашњих битака. Отечено око, расцопана глава и уганута рука бацили су Пају у кревет. Чим су га донели кући, морали су уједно и по лекара послати. Полицији и суду да богме да се није ништа јављало, а где нема тужиоца, нема ни суда. Знали су сви за Пајину нарав и његово дело, али на том „знању“ је и остало. Ником ни на памет није падало, да се због тога поведе криминална истрага. Васа, разуме се, неће тужити, а Паја не би тужио, ма му ко скрљао и руке и ноге, па дакле не може ни истраге бити.

Али Паја се усљед добивених рана тешко разболео. Рана на глави је тешка била, а уз то још отечено око и уганута рука, па богме затим дође и жестока грозница.

У болести га је чешће обилазила и дворила његова комшиница, удовица Макра, јер Паја је био удовац, па никога у кући није имао. Паја је одавно бацио око на Макру, па му је сад врло мило било, што га лепа удовица по неки пут обиђе и понуде му донесе.

„Дал' увиђате сад, да не ваља што радите?“ запита га Макра једном, кад је већ скоро са свим оздравио.

„Е, кад би сви људи били, као ви, Макро, онда бих и ја био са свим друкчији,“ одговори Паја и мало се насмеши, па ухвати удовицу за руку.

„Но, но, не морате ме ви за руку хватати,“ рече му удовица, бајаги силом извлачећи своју руку. „Али ви и сами морате признати, да вам не ваља посао, јер не само што сте се омразили са читавим комшилуком и што не може ни један шегрт ил калфа да се код вас стани, него ето сте љуто настрадали. Ни ваши стари „кунтови“ неће више к вами да долазе, а ви сте баш вешт и вредан мајстор.“

„Тако је!“ одговори Паја тужним гласом.

„Па зар не би сте ви могли друкчији бити? Зар не би сте могли постати, као и други људи што су?“

„Могао бих, лепа Макро, али само под једним условом.“

„А тај би био?“

„Кад будем са свим оздравио и кад уђем у вашу кућу као просилац, да ми онда не дате корпу — то је тај један услов. Приматели?“ и Паја јој сад грчевито стегну руку.

„То је и сувише озбиљна ствар,“ одговори му удовица устежући се и с обореним очима.

„За то сам је и споменуо.“

„Добро,“ рече удовица, по што се неко време предомишљала. „Кад будете са свим оздравили и ако се за тим са месец дана ни с ким не будете ни споречкали ни потукли, онда слободно дођите и ви нећете добити корпу.“

Тако је и било. Паја после своје болести за читав месец није се ни с ким ни свађао ни тукао, па је с тога и добио руку лепе удовице Макре. Али ни после се није ни ским потукао, већ је био постао образац мирољубивости. До душе чешће се „дишпутао,“ јер сваки је кројач рођен политичар, али никад се више није с ким потукао. Са Макром пак живи у најлепшој љубави и слози, па се њих двоје старају само за то, да се што боље и лепше побрину за своју мушку и женску децу, с којом их је бог благословио.

Сад је само питање: да ли је Паја уједаред своју нарав променио из љубави према лепој Макри, или за то, што га је Васа онако својски у кавани издеветао?

Ја на то питање нисам нашао одговора, али све држим, да и у овој прилици важи она српска пословица, која вели: „Не боји се свака шуша бога, већ батина...“

Д. Ф.

скуп држали, а власт их је са жандарима растерати дала што никако и није начин да се том злу доскочи. Ово вата корена и по другим крајевима. Но Герману није ни мало до тога стало што стотинама Срба своју веру напуштају, та он не би марио ма цео српски народ у назаренство прешао. И овде се дакле опажа од какве би користи био веран и одан човек за црквеног поглавицу. Доказано је да се назарени не могу силом и оружаном руком одвратити од своје заблуде, но то би се могло учинити живом речју, благом речју народног свештеника. Наши свештеници треба да су сложни па да том злу још за раније на пут стану, и да народ од тога колико се већма може одвраћају. У том правцу учињен је у Панчеву почетак, те је у прошлу недељу на служби капелан г. Стеван Стевановић говорио о том. Г. Стевановић говорио је лепу придику о назаренству. Опомињао је како се треба од исти људи клонити и свугде им рећи да су на кривом путу После је г. говорник навео један случај, да је Србин Јоца Новаков ковач, прешао у назарене." Оволико дописник. Ми примећујемо само да је доста жалосно, кад су таке придике тако ретке те се за сваки случај, као о некој реткости јавити мора.

Осам милиона фунти гвожђа украдено. „Новоје Времја" јавља, да је у рускоме рудокопу Уфа покрадено 8 милиона фунти гвожђа. У тој крађи учествовали су сви чиновници Фугросанове творнице гвожђа у којој се та крађа догодила.

Огромни порезни дугови. Порезни заостатци гомилају се из године у годину све то више. Тамишка жупанија, као што смо пре јавили има 5 милиона порезног дуга, а Хуњадска жупанија броји ½ милиона порезног дуга. Поред оваких јасних факата можели још когод рећи да — напредујемо?

Чивутске проневере. У последње време учестале су крађе и проневере, које потичу из чивутских кругова. Из Каше су чивути Сеслер, Хофман и Брандт са проневереним новцем побегли. У Капошвару произвели су чивути „крах" а из Ершекујвара побегао је директор банке са покрађеним новцем. Но последња проневера је огромна. Директор галсечке штедионице Полицер узео је из благајне 300.000 фор. и с њима побегао. Полицер је био општ. кнез и иначе „уважена личност" у месту. Влада га је свакада потпомагала јер био њезин веран — кортеш.

Бура у Калифорнији. У Сан Франсиску и у осталој Калифорнији беснила је ужасна бура читавих 24 сата. Штета је огромна а уз то и губитак људских живота. Вихор је железничке влакове са шина подизао, те их преко насипа строваљивао. Брзојавне су жице покидане, дирецi су попадали, куће су порушене. Највећој згради у Сан Франсиску „заводу радника" попуцали су сви зидови. Под развалинама порушених кућа лежи велик број мртвих људи. Осим тога је до 150 људи тешко озлеђено.

Велика старост. У Прибоју умрла је жена Николаја Балаша у 116 годиних свога живота.

Трговачко-занатлијски део „Заставе."

„НЕК СЕ НЕ МУЧИ КАО ЊЕГОВ ОТАЦ."

Наши дани све су блеђи, а узори све су ређи. — Ето, то важи и на пољу трговине и заната. Што су ти дани „блеђи", има много узрока. Тамо где се граде закони и установе, дакле одакле би требало да нас огреје сунце, влада нека чама и јад. Наши државници мисле да су доста учинили, ако су прогласили слободну утакмицу, те веле: „гложите се и помажите се како знате."

Но нећу да пишем о томе. Има пуно чега где смо и сами криви. Н. пр. жеља: „нек се син не мучи као отац његов", учинила је многима квара Не велим, да та жеља није оправдана. Сваки ће отац ићи за том жељом, али се слабо код нас мисли: „је ли то увек могуће постићи?" Кад хоће човек да изађе из једне муке, треба добро да се промисли, неће ли ући у још већу. А то бива код нас врло често.

Ево да видимо. У нас је било и има занатлија, приличног стања и имања. Они су се обично много намучили и напатили, те је сасвим појмљиво, ако се у њих пробуди жеља, да се њихова деца не муче као они. Али многи и многи од њих учине баш наопако. Они су се само мучили, а деца им — пропадају. Зашто?

Велики део наших занатлија, управо сви, који су бољег стања, граде од своје деце трговце. Они пусте да им деца сврше неколико гимназија или реалака, па онда с њима на трговину. Да ти људи пусте своју децу да изуче занат, да их даду у страни свет, да их тамо мало помажу и испомажу, њихова деца би постала ваљане занатлије. Родитељи би их испомогли чак и са нешто новаца при започињању радње и те младе занатлије проводиле би можда тежак, али доста задовољан живот. Они би били виђени и уважени; они би попунили сасвим своје место у друштву и у народу. Али многе наше занатлије, које би имале толико новчане снаге, да направе од своје деце ваљане занатлије, и да им даду чак и новаца при отварању заната, обично немају новаца, да направе од своје деце ваљане трговце. Они ту децу не могу свестрано трговачки образовати, јер је то сувише скупо за њих, а ако и могну, они немају довољно новаца, с којим би им деца отворила трговину.

Наштo да се варамо!? Између 100 трговачких помоћника једва ће један или двојца моћи после дуго и дуго година, одвојити мали капитал на страну, који им је нуждан да отворе радњу. Стара су времена прошла. А родитељи, занатлије, који изобразише децу за трговце, обично им не могу дати онај капитал, с којим би се могла с успехом водити трговина. Него шта видимо? Са недовољно знања, а са још мање капитала отпочину наши млађи трговци радњу, па онда обично не могу да издрже поред све штедње утакмицу, но пропадају Да ли су родитељи у таким случајима учинили својој деци добра, о том нек добро промисле. Има до душе случаја где испада добро, али су ти случајеви све ређи и ређи, а поред данашње грозне утакмице, биваће све горе и горе.

Кад пређемо на наше имуће трговце, на људе, који би своју децу могли свестрано трговачки образовати, па дати им и довољно новаца за отварање радње, ту и опет налазимо на оно: „нек ми се син не мучи као ја што сам се мучио." И погледајте само око себе, па ћете се уверити, да готово сви наши богатији трговци, дају своју децу на — господу. Наш богатији трговачки сталеж изумире — прелази управо у други ред, и онда се ми још чудимо, зашто немамо више толико сталних и јаких форма, онда се чудимо зашто тако нагло дође Чивутин међу нас, који ће све наше ситније трговце немилостиво елиминисати, јер наши богатији трговци, који би се Чивутима с успехом могли одупрети не одгајају јак трговачки подмладак.

О сиромашном занатлији не говоримо овом приликом. Он сам из себе не може много учинити. За његову децу треба помоћи, треба основати занатлијске штипендије. Али, кад богатији занатлија гура своју децу у трговце да тамо пропадну, а богатији трговац гради од своје деце махом научењаке, онда поред свег осталог зла, ми још највише припомажемо да се наш јак занатлијски и трговачки сталеж, — утре. А изгубимо ли једном та два сталежа, онда смо пропали.

Ми смело тврдимо, да је наш народни, политички и културни живот у Угарској само зато био толико жилав, што смо имали доста јак трговачки и занатлијски сталеж. Словаци, који су бројно далеко надмоћнији од нас, па и Румуни, подлегоше и подлежу највише зато, што немају такозваног „средњег" сталежа. Ево дође време да и наш трговац и занатлија пропада и ми никако да се пренемо, никако да увидимо да то значи опште пропадање, па да гледамо шта ћемо, док не буде доцкан.

За сад се задовољавамо тиме, што изнесосмо ову крупну нашу ману на размишљање, а другом приликом говоримо још опширније о томе. **J. T.**

Поштанске штедионице.

Већ за неколико дана, а то је 20. јануара (1. фебруара) тек. год. ступа код нас у живот нова установа, о којој у нашим листовима још није било говора.

На основу IX. законског чланка од 1885. год. установљава се „кр. угарска поштанска штедионица." „Циљ је тог завода," како се у закону вели, „да подигне у народу штедњу и да осигура, државним јемством, тај заштеђени новац."

Поштанске штедионице су за нас сасвим нова установа те вреди да се о њима више која рекне.

Први пут су уведене пошт. штедионице у Енглеској год. 1861. Данас има већ у Енглеској 3 милијона прилагача са 560 милијона заштеђена улога. Сад има те установе у Италији, Холандској, Француској па од 1883. и у Аустрији.

Поштанска штедионица је једно друштво. Али све државне поште примају и исплаћују улоге, у свако доба, кад год су поште отворене. Код нас испочетка није још тако, но ће за прво време само **700** пошта бити огранци поштанске штедионице. У тих 700 пошта спадају све поште наших већих па и средњих вароши.

Управа кр. угарске поштанске штедионице има главно седиште у Будапешти. На челу управе стоји управитељ и 7 саветника које именује министар трговине и комуникације.

Улагач може бити сваки, па и онај који није пунолетан. Најмањи улог је 50 новчића. Но да би и најсиромашнији а нарочито деца могла штедити, уведене су такозване штедионичке карте. За 5 новчића може се на свакој пошти добити једна карта са 10 поља, на којој је прилепљева једна марка за писма, од 5 новч. Дете, или ко, кад заштеди 5 новч. купи опет марку, прилепи је на друго поље и т. д. Кад испуни сви 10 поља, уложио је 50 новч. у маркама, и онда му пошта ту карту прима као улог од 50 новч. Но разуме се, могу се улагати и велике своте све до 1000 фор. на књижицу. Сваки улагач може имати само једну књижицу, која гласи на његово име.

Поштанска штедионица плаћа 3·6 ($3^6/_{10}$) % интереса. А највећа добит је по улагача та, што ужива државно јемство за његов новац и што му поштанску књижицу, дакле уштеђени новац, не може нико, па ни држава ни за какав дуг запленити.

Улог се враћа на овај начин. Улог од 1—25 фор. може сваки на свакој пошти одмах извадити. Своту од 25—100 фор. мора писмено отказати и добија их за 8 дана. Своту од 100—500 фор. мора отказати 15 дана раније а своту од 1.000 фор. месец дана раније. Сваком стоји од воље да затражи, на којој пошти хоће да му се исплати улог.

Да кажемо сад шта ради управа поштанске штедионице с новцем. Ова купује за њ државне папире и од интереса тих државних папира плаћа она улагачима интерес. Што преко тога преостане иде на администрацију и резервни фонд, а кад се рез. фонд попуни иде сувишак у државну касу.

Нема сумње да поштанске штедионице имају добрих страна. Добре су стране што улагачи могу у своме месту и у свако доба уложити новац. Добра је страна, што је тај новац сигуран, а добра је страна и та, што се уложна књижица не може узети за никакав дуг.

Међутим сваки ће увидети на први поглед, да поштанска штедионица има и лоших страна. Прво и прво мали је интерес. Друго и друго, та ће поштанска штедионица шкодити бар у неколико нашим осталим заводима, који нису само за штедњу, него и за потпомагање. Новац који је уложен у поштанској штедионици, изгубљен је за шири промет, њиме се помаже само — држава. А кад наша држава и онако не чини ништа, да подигне трговину, промет и т. д. онда ми мислимо да ће бити штетно, ако извуче из света још неколико десетина милијона форината.

У осталом толико за сад, у идућим приликама вратићемо се још на ову ствар.

Занатлијство и трговина

Занатлијство и трговина имају обично једну судбину. Кад је болесна једна белесна је и друга. Ја никада не могу себи представити једну без друге. За то ћу се на овоме месту дотаћи и једне и друге.

У овоме листу се од кратког времена изнаша јадно стање трговачко, које без сумње важи и за занатлијство. Трговац, као препродавац занатлијске рукотворине, ако не може да троши или продаје ту робу, онда је зло и по занатлију. Друго је питање, јели трговац и занатлија дорастао свом позиву? Код нас Срба је на жалост баш тај недостатак, недовољна спрема за светску борбу и једног и другог сталежа.

Када се даклем води реч, да се трговац унапреди, онда ту и занатлија спада, јер само тако има смисла, када и једно и друго упоредо буде унапређено. Ми треба да идемо на то, да оне занате који се код нас одомаћише утврдимо и до степена у савршенства доведемо, па кад постигнемо, онда ћемо стати на пут бар неким чивутским фабрикама и неоправданим подузећима. Зар мора вечито трговац доње угарске вући шешире, готове хаљине, ципеле, разне ковачке, браварске и лимарске творине и т. д. из Пеште и Беча? Зар нема начина, да се бар код тих одомаћених заната равнотежа успостави?

Трговац доноси те готове рукотворине као што рекох из разних крштених и некрштених фабрика или ти из друге руке из великих трговина продаје све то на штету и убијство наших занатлија. Ово није, ни за трговца ни за занатлију добро, но последњима је већ скоро одзвонило. По варошима налази се још мало угледнијих занатлија, поред свега тога, што има и јаких трговина, но по мањим местима занатлије су крпе и ништа више, а то ће скорим доживити и варошани т. ј. већи део је већ и доживио

Шта нам даклем ваља чинити, па да се мушки одупремо овој очигледној пропасти?

Ваља и код нас сјединити трговину са производњом, ваља се споразумети и здружити па што неможе један, учиниће њих десет а што не могу њих десет, учиниће њих педесет. И трговцима и занатлијама је нуждан одважан подузимачки дух, јер то су сва неограничена поља која се никад сасвим обрадити не могу, па када осети наш занатлија, да може то стварати, што и страни, онда ће и трговац своје рођене изворе имати а новац ће се у својој колевци обрћати.

Да наше занатлије до тог дођу, треба им више спреме а богме и капитала. То би се могло задругама можда постићи, јер наше занатлијске задруге, ципеларске, кабаничарске и друге свуда напредоваше.

У Ст. Кањижи, 12. јан. 1886.

Ст. Радосављевић.

Вести из трговачко-занатлијског света

Аустро-угарска банка. Радња аустро-угарске банке опала је 1885 год. са 154 милијона форината. Обрт је износио 1884 год. 1470 милијона а 1885 год 1346 милијона форината. Добитак банке био је такође са 777 589 фор мањи но 1884 год. Дуг ког има држава давати банци износи на 80 мил. фор. Метални иметак банчин смањио се последње године са 6.5 милијона а злата има мање но пре на 10 милијона форината. Ово је веома жалостно стање и не слути на добро.

Упис на нову српску ренту. 16. ов. мсца био је у Берлину упис на 40 милијона динара нове српске ренте. Курс је 76½ од 100. За ову ренту јамчи она свота, коју има бечка лендербанка за монопол дувана да плаћа српској држави.

Болничка Задруга трговачке омладине У Новом Саду, држаће у недељу 7. фебруара п. р. у српској вишој девојачкој школи своју десету редовну главну скупштину на коју су сва г. г. редовни и потпомажући чланови позвани. Из извештаја којег у руке добисмо видимо да је задруга године 1885 имала 102 редовна и 54 потпомажућа члана, Од прилога редовних и потпомажућих чланова утекло је у задружну благајну 1199 фор. 12 нов. која свота са готовином од 1. јануара 1885 износи 5134 фор. 30 н. Од ове своте потрошено је на разна задружна издавања 774 фор 34 нов. на купљену кућу 2239 фор. 41 пов. укупна издавања износе 3013 фор. 75 нов. Кад се издавања од примања одбију, остаје у задружној благајни 2120 фор. 55 пов.

Недељни одмор. Питање радничког недељног одмора занима све кругове у Бечу, па и у осталој Аустрији. На законски предлог Дра Менгла да се недељни одмор узакони, устале су обртничке задруге, те се неке за, а друге против овога изразиле. Досад се за Менглов предлог о узакоњењу одмора изразило 58 задруга, а само 16 против. Према томе изгледа да ће недељни одмор у Аустрији добити крепост закона. Не били се господа у Пешти и у овоме угледали на Беч?

Монопол дувана у Србији. Српска је влада са трупом лендербанке углавила уговор, по којем ће лендербанка основати деоничко друштво за монопол дувана у Србији инвентициono од 40 милиона франака. Друштво плаћа два и по милиона франака у име годишњег закупа. На чело управе монопела поставиће се једна позната финансијска личност из Аустрије.

Привилегована Народна Банка краљевине Србије. Стање на дан 8. јануара 1886. Главница: 20,000.000 дуг; акције 20,000.000 имовина; привремене акције 10,000.000 дуг; акционари 7,503.375 имовина; благајна; у злату 1,431.535·30, у сребру 434.685·10 код страних коресподената 504.683·75, свега 2,370.604·15, имовина банкноте у течају: у злату 1,400.650, у сребру 2,188.730, свега 3,679.380, дуг; меница: свега 1,834.850 64, имовина наплате 9,832.95, имовина; текући рачуни у Београду 206.984·20, дуг; зајмови на државне обвезнице: у злату 1,059.875, у сребру 1,09.875, свега 2,079.505 имовине; положене акције српске народне банке' 3.250 имовина; полагачи акције 3.250 дуг; кауције 102.625 имовина; полагачи кауција 102 625 дуг; остаје 4.000 имовина, остављачи 4.000 дуг; резервни фонд 4.306·25, имовина; разних рачуна 80.325·78, имов. Свега имовине и дуга 34,001.674·76, сравнење са 31. децембра 1885 год. Благајна: у злату +222,714·751, у сребру +45.818 43, код страних коресподената +306.579·41. Банкноте у течају: у злату — 78.050, у сребру +257.390; меница: у злату — 76 165·91, у сребру +18.681·30, страна +1473.56; наплате 4.105·91! текући рачуни у Београду — 1,289.50; зајмови на држ. обвезнице; у злату — 4.610, у сребру +4.500; резервни фонд +101.25; разни рачуни 76,611·68.

Конгрес виноградара у Угарској. Под председништвом грофа Емануила Андрашије била је конференција виноградара, где је закључено, да се за 27. фебруар п. р. сазове земаљски конгрес виноградара у Кезтелек, да одпочне саветовање у погледу унапређења виноградарске економије.

Са берзе 14. (26.) јануара. Глас да су велесиле колективну ноту издале, где се захтева од балканских држава, да остану у миру, добар је утисак учинио на берзи. Расположење је постало чврсто, курсови пођоше на више. Међутим промет није се повећао. Сва спекулација чека онај час када ће углављачи мира проговорити.

Трговина.

= **Нови Сад** 16. (28.) јануара. На нашој је пијаци сваки рад и промет сасвим престао. Житарска је пијаца празна а на производе немамо купаца. Са рђавих путева по околини нашој довоза са храном по све мало има. Млинови и спекуланти погађају пшеницу за пролеће но тешко се са продуценти до погодбе долази пошто ови очекују да се отпочне пловидба водом, те се надају бољој цени тада. На горњим пијацама је цена храни чврста. Спекулација са запетошћу исчекује преговоре о миру између Србије и Бугарске а отуда нове догађаје који ће се развити, да према истима даљу радњу своју удеси.

Што доспе хране на нашу пијацу плаћа се по цени овој: Пшеница прве каквоће 7 ф. 30—40 н., средња 6 ф. 50—7 ф.. лакша роба 6 ф. 50—60 н. Наполица 5 ф. 50—60 н. Зоби и јечма врло мало се донаша на пијацу. Зоб 5 ф. 50—60 н. Јечам 4 ф. Кукуруз се највише пазари; цена се чврсто држи. Творничари спирита држали су у Будимпешти састанак, да се ту договоре, како ће ограничити израду спирита, што су и закључили. Међутим кукуруз није за то са ценом малаксао. Код нас се плаћа крњен 4 ф. 30—40 н., некрњен 3—3 ф. 10 н. од 100 кгр.

Производи. Брашно. Продаја слаба али се израђује много робе, што је за пролеће наручена. Маст и сланина без промене у ценама Масти је за Будимпешту продано по 46 ф. 50 н На мање партије плаћа се код нас 48—49 ф. Сланина сушена таика и средња 48—49 ф, паљена 50—51 ф. од 100 кгр. Вариво. Роба наших вртара-бостанција засада врло слабу продају има. Нема купаца страних, очекује се пловидба водом те да отпочне и са овом робом што животнији промет. Изврсне каквоће робе је задоста. Цене су данас све: Пасуљ бели крупан 6 ф. 40—50 нов., пасуљица 7 ф. 50—80 н., жути 6 ф. 80—7 ф Лук црни 6—7 фор. од 100 кгр. Арпадика је особито фине робе, цена није још опредељена. Кромпир 20—22 ф. од 1000 кгр

Свињска пијаца. Ограничена продаја на мештанску потрошњу и овдашње кобасичаре. За горње пијаце није ово недеље ништа пазарено. Цене су без промене. Плаћа се за тешке и средње 32—33 н., лаке меснате 33—34 н. Жироњаке 29 до 30 н. од 1 кгр.

На марвеним недељним пијацама по околини нашој купују творничари спирита зреле волове за италску израву. Цене су 200—240 ф., тежи за месаре 260—320 ф. од пара На нашој пијаци теоци млади 7 ф. 50—8 ф. 50 н., средњи 11—12 ф, старији тежи 14—16 ф. од комада. Овци 6—10 ф. Јагњци млади 4—6 ф. од пара. Коже телеће 2 ф. 80—3 ф. Овчије 1 ф. 30—50 н., јагњеће 80 н, до 1 ф. од пара,

Вино. Продаја вина сасвим застала. Рђави путеви те се сухим не може ни односити. Из Фрушке Горе доносе и вуде изврсне каквоће вине. Наши су подрумови препуњени. Цене су за сада ове: лањско бело 7, 8—10 н., шиљер 9, 10—13 н., црно 16—24 н. Старо бело 10—14 н,, шиљер 12—16 н., црно 32—40 н. Комовица 14—18 н., шљивовица лањска 15—24 н., стара фина роба 32—40 н. од 1 литре.

Продаја а промет по отвореним дућанима и са робом занатлијском врло слаба.

*

Течај златног и сребрног новца на пешт. берзи од 16. јануара.

Дукати — — — — — — —	5·91
Наполеондори (20 франака) — — —	10.—
4% угарска златна рента — — —	101.25
5% „ папирна „ — — —	92.85
Немачке држ. марке — — — —	61.95

Најновије вести.

— Из Лондона јављају, да је влада Салисберијева решила, да отступи. Гледстон ће саставити ново министарство.

— Јављају из Атине: Грчка војска, ако дође до рата, упашће у Мацедонију. У опште Грчка иште због Румелије отштете у Мацедонији. Иначе се нада, да ће јој Европа испунити жељу, те неће морати ратовати.

— Из Пловдива јављају, да се султан с бугарским кнезом погодио. Кнез Александар добиће титулу мушира и биће гувернер Румелије. Тај чин простираће се и на његову децу.

— Из Београда јављају: Између Србије и Бугарске склопљен је од лане уговор Менлик, Струма па до јадран-мора у Мацедонији нек буде Грчка, а источна страна српска. За прво време неће ратовати, но ће само агитирати у тим крајевима, да стану на пут продирању Бугара.

БРЗОЈАВИ „ЗАСТАВИ“.

(Стигли 16. јануара у вече.)

Будапешта, 15. јануара. Парох Пера Димитријевић, чија је тужба против Лазе Нанчића недавно од арадске пороте одбијена, предао је жалбу против пресуде. Данас је пресски сенат краљевске курије одбио жалбу Димитријевићеву.

Атина 16. јануара. Од јуче у вече јако се променула ситуација. Влада је изјавила, да ће се покорити вољи Европе.

Будапешта. (Саборски извештај.) Посланик Ваднаји говори против фабрикације уметничког вина. Он жели да министар поднесе сабору што пре закон против тога, па ће тиме обвезати цео народ. Министар Сечењи одговара, да је сабор већ закључио да се такав законски предлог поднесе. Али моли сабор да се стрпи, јер има тешкоћа. (Дабогме, тешкоћа од стране Чивута који праве лажна вина. А што због тог наши виноградари пропадају, то није тешкоћа. Пр. Ур.)

Липа. Марош опада. Велики део Липе и Радне тиме је спашен. Избегли становници враћају се кућама.

КЊИЖЕВНЕ ВЕСТИ.

Изишао је 3. број

СТРАЖИЛОВА

са овим садржајем:

Сећање. Песме од Љубинка. — Missa sollemnis. Од Јосипа Берсе. — Лаку ноћ. Песма од Војислава. — Десимирке Песме Мите Калића. — Апостол. (Петефи.) Превео Благоје Брајчић. (Наставак.) — За начело. Роман Милана Савића. (Наставак.) — Путописне црте. Један дан у мађарском Риму. Од С. В. П. (Наставак.) — Уметност: Дижимо школе! Двозбор од Роберта Толингера, Приказ А. Јорговића. — Листак: Туђин о митроноши песнику Његушу. — Листићи: Позориште и уметност. — Књижевне новости. — Смесице. — Афоризми.

ПОЗИВ НА ПРЕТПЛАТУ

на књигу

ВИЋЕНТИЈЕ ЈОВАНОВИЋ,

митрополит београдски и карловачки од 1731.—1737.

ИСТОРИЧНО-КРИТИЧНА ЦРТА.

Књига ће изнети 5 печатаних табака и изићи ће за извесно до 1. марта 1886.

Цена је ванизи 50 н. За Србију 1 динар. Новци се у напред на потписаног шаљу. Наручбине без новаца неће се ни од кога уважити.

Г.г. скупљачима на 8 примерака дајем 1 на поклон. Књижарама на 30 примерака 10, а на 50 примерака 20.

Рок претплати траје до 15 фебруара 1886.

Своје личне а и пријатеље истинитог писања молим, да се заузму око скупљања претплатника.

У Земуну 16. децембра 1885,

Димитрије Руварац,
парох земунски.

„БРШЉАН“

ЛИСТ ЗА ЗАБАВУ, ПОУКУ И КЊИЖЕВНОСТ.

Власник, издавалац и уредник

ЂОРЂЕ РАЈКОВИЋ.

Изашао је бр. 2. „Бршљана“ с овим садржајем: Успомена из путовања на учитељску инквизицију. Хумореска Ђорђа Рајковића — Два дана у Београду после тридесет и пет година. Од Јакова Игњатовића (наставак.) — Слике из босанског живота. Посмрче Јоксима Новића Оточанина. I. Србин надмудрио ћитаилију. (Наставак.) — Прилози за историју српског покрета 1848—49. Саопштава их Јован Димитријевић парох шимуновачки. I. Писмо капетана Босића патријарху Рајачићу. II. Писмо Димитрија Радановића војној команди сентомашкој. — Писма из Елисијума уредништву „Бршљана.“ I. — Књижевност. Оцена „Полаженика.“ — Белешке (Писмо дра Ф. С. Крауса.) — (Како је Турчин Србину кумовао.) — Нове књиге. — Дописи уредникови. — Решење загонетке. — Претплатници на „Бршљан.“

„Бршљан“ излази 1. и 15. дана сваког месеца на целом табаку велике четвртине. Цена је листу: на целу годину 2 ф., на пола године 1 ф., на три месеца 50 новч.

Може се још добити потпуни полугодишњи течај 1885 ценом 1 фор. а. вр.

ОБЈАВА.

Штампање оглашеног у Јулију пр. г. другог издања Каноничкога Зборника православне цркве већ је при крају, и врез који дан биће готово

ДРУГО ПОПРАВЉЕНО И УМНОЖЕНО ИЗДАЊЕ

ЗБОРНИКА ПРАВИЛА

која су примљена православном црквом.

Зборник у овом новом издању захваћа 520 стр. велике осмине на финој артији, и садржи: 1. Историју свију каноничких извора, 2. Историју каноничких Зборника, који данас у појединим обласним црквама важе, а главним начином Крмчије 3 Номоканон, познати под именом патр. Фотија, 4. Сва правила, која су примљена у православној цркви и 5. Азбучни и Аналитички преглед свију правила, по коме сваки може лако наћи односно правило, које којему у даној прилици треба.

Ја се надам, да ће ово друго издање бити примљено од нашега свештенства још већом љубављу, него ли прво.

Цијена је Зборнику три форинта (7 дин 50 дин. пара). Ко приложи још 30 новч. (односно 75 дин. пара), добиће књигу препоручено. На 10 књига, што ми ко наручи, уступићу једну на дар. Претплата нека се шаље мени непосредно.

У Задру (Zara, Dalmatien), 1. Јануара 1886.

Др. Никодим Милаш,
архимандрит.

ПОЗИВ

НА ШЕСНАЕСТУ РЕДОВНУ ГОДИШЊУ

ГЛАВНУ СКУПШТИНУ

ЗАДРУГЕ СРБА ЗАНАТЛИЈА НОВОСАЂАНА

која ће се држати

У ЧЕТВРТАК 23. ЈАНУАРА (4. ФЕБРУАРА) 1886

у 9 сати пре подне

у здању српске средишне основне школе.

Дневни ред скупштински:

1. Читају се и верове присутни задругари.
2. Чита се читуља умрлих задругара у минулој години.
3. Прошлогодишњи управни одбор подноша извештај о своме годишњем раду.
4. Благајник извештава о стању благајне и предлог рачуно-прегледачо ради разрешења од даље одговорности.
5. Одбор извештава о побрисаним и примљеним задругарима.
6. Избор председника, подпредседника, бележника и осталих часника.
7. Избор половине одборника, по смислу § 13. правила задружних.
7. Одборски предлози за одлуку.
9. Предлози појединих задругара.*)
10. Прорачун за годину 1886-ту.
11. Избор тројице скупштинских посланика ради оверовљења записника ове скупштине

Из одборске седнице „Задруге Срба занатлија Новосађана“ држане 8. (20.) јануара 1886. године у Новом Саду.

Радослав Хорват с. р. бележник. **Живко Ђурић** с. р. председник.

*) По §. 16. правила друштвених предлози, који нису на дневни ред стављени, узеће се на главној скупштини у расправљање само онда, кад су потписом 5-торице задругара поднесени одбору бар на 8 дана пре дана скупштинског.

Јавна захвалност.

С тужним срцем јављамо нашим пријатељима и познаницима, да нам је наш никад незаборављени син, брат и девер **Павел Тодоровић** у 29 год. свог млађаног живота после кратког боловања 21. децембра 1885 преминуо а земни остатци су предани по обреду наше православне цркве 23 децембра 1885 матери земљи. Мир нека је пепелу његовом, а души рајско насеље!

Нека је овде јавно речено преч. г. Павлу Н. Јовановићу пароху сиришком — на држаном говору, као певачкој дружини са многобројним грађанима хвала, који, први говором а остали присуством својим у нечем ожалошћенима тугу ублажише.

У Новом Сентивану 12. јануара 1886 ожалошћена мати Марија, стриц Ђорђе, браћа Петар и Младен, Даница супруга и Ирина стрина са осталом својтом. Соса и Јеца сестре. Јела и Сида снаје, Дрена Мила и Љуба од стрица.

Српско народно позориште.

(Недељни ред позоришних представа.)

У суботу 18. јануара: „**Адријена Лекуврерова**“. Драма у 5 чинова, написао Скриб и Легуве, превео К. Н. Х.

У недељу 19. јануара: „**Саћурица и шубара.**“ Позоришна игра у 4 чина, с певањем, из живота покојне иришке слепачке академије, од Илије Округића Сремца.

ОГЛАСИ.

СТЕЧАЈ.

На једно упражњено стипендијско место у закладу почив. дра Ђорђа Пантелијћа у Земуну, овим се у смислу закључка црквеног одбора од 9. јануара о г. расписује стечај.

Рок пријави, четир недеље од првог уврштења овог течаја у новинама.

Стипендија износи 210 ф. а. вр. која се питомцу у 10 месечних оброка уз признаницу у напред издаје

Стипендију ову могу тражити сви Срби православне вере у Аустро-Угарској, који похађају вишу гимназију, вишу реалку или универзитет.

Молбеницама, упућеним на потписани одбор ваља придодати: крштено писмо, сведочбу сиромаштва, лекарску сведочбу о здрављу и сведочбу последњег школског течаја.

Из седнице црквеног одбора, у Земуну 9. јан. 1886 држане.

Црквени православни одбор земунски.

1—3

ПОЗИВ

на II. редовну главну скупштину

„ПРВЕ ЗАДРУГЕ СРБА ШАЈКАША ЗА МЕЂУСОБНО ПОМАГАЊЕ И ШТЕДЊУ У ЖАБЉУ“

која ће се дана 2. (14.) фебруара 1886. год. у 9 сахата пре подне у друштвеним просторијама држати.

На дневном реду је:

1. Прегледање годишњег рачуна са извештајем управе и надзорног одбора.
2. Давање опроснице (абсолуторије) и одлука о подели делимака.
3. Избор одбора за оверовљење скупштинског записника.

У Жабљу 13. (25.) јануара 1885.

УПРАВА.

1—1

ЈЕДНА МНОГОГОДИШЊА

МАНУФАКТУРНА И ПОМОДНА ТРГОВИНА

у варошици преко осам хиљада становника, већим делом српског живља, тражи једног **младог вољаног ортака** са главницом од 4—5000 фор. а. вр.

Гарантује се материјалан успех.

Ближа извешћа код администрације овог листа до 3. (15.) фебруара о. г. 3—3

ШПЕЦЕРАЈСКА ТРГОВИНА

ЈОВАНА С. МИЈИЋА

У МИТРОВИЦИ

потребује једног од млађих спомоћника, који може одма ступити. 3—3

Хотел Јелисавета

Будимпешта, IV. округ, свеучилишна улица.

Овај хотел особитог положаја, преко пута од зграде I. земаљске штедионице, у блиском суседству кр. табле и свеучилишта, нарочито се може препоручити путницима. Непосредно пред хотелом омнибуси возе до жељезнице.

Сасвим ново намештене собе од 70 новч. па даље.

Лепа кафана и јефтина гостионица у хотелу.

С поштовањем

Фрања Шмидт, власник хотела,
пређе хотел код беле лађе.

4—12

ПОЗИВ

на редовну XIII. главну скупштину

БАЧКО-ПОТИСКЕ ШТЕДИОНИЦЕ

У СТ. БЕЧЕЈУ

која ће се у просторијама овог завода дана 30. јануара (11. фебруара) 1886. у ½3 сата после подне обдржати.

ДНЕВНИ РЕД:

1. Извештај управе и надзорничког одбора о раду за 1885. годину, полагање билансије, подела чисте добити и предлог ради абсолуторије.
2. Избор три члана надзорничког одбора и друштвеног одветника за једну годину.
3. Предрачун за 1886. годину.
4. Избор одбора у смислу §. 87. друштвених правила.
5. Предлози управе или појединих чланова.
6. Избор два члана за оверовљење записника.

У Ст. Бечеју 10. (22.) јануара 1886.

ПРЕДСЕДНИШТВО.

Власник и издавалац Милица Томић рођ. Милетић. Одговорни уредник Јаша Томић. Српска штампарија дра Светозара Милетића.